

Forskargruppe i mellomalderfilologi, LLE

Fagleg sluttrapportering Forskingssatsing HF 2019-2021,

06.02.2022. Referanse 2019/981-KIMO

Bakgrunn

I januar 2019 lyste HF-fakultetet ved Universitetet i Bergen ut midlar til å støtte forskargruppene med ein sum på opptil 200 000 årleg i tre år som eit ledd i å styrke forskingsaktiviteten ved HF-fakultetet. Forskargruppe i mellomalderfilologi under leiing av Aidan Conti var ei av tre grupper som fekk støtte til auka fagleg aktivitet.

Forskargruppa har tidlegare sendt inn årsrapportar for 2019 og 2020. Dette er den avsluttande rapporten for 2019–2021. Fokus for rapporten er oppnåing av målsetjingar, gjennomføring av aktivitetar og vidare ambisjonar.

Forskargruppe i mellomalderfilologi

Forskargruppe i mellomalderfilologi (FIM) er lokalisert ved institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium (LLE), men er også open for forskarar ved andre einingar innanfor og utanfor UiB. Medlemsmassen er på nær 60 personar, med ein aktiv kjerne på 15–20 deltakarar av faste og mellombels tilsette. Forskargruppa spelar ei viktig rolle for fagmiljøet, forskinga og forskarutdanninga innanfor mellomalderfilologi med fokus på språk (primært norrønt og latin), handskriftstudium og litterære studium.

FIM er ei av dei sentrale forskargruppene for mellomalderstudium, som har lange tradisjonar ved UiB, og som også no er eit av dei prioriterte forskingsområda ved UiB gjennom opprettinga av Mellomalderklynga (kunnskapsklynge for mellomalderforskning) i 2018.

Leiargruppa består i dag av professor i mellomalderlatin Åslaug Ommundsen (som tok over etter Aidan Conti, professor i mellomalderlatin, hausten 2021), postdoktor Stefan Drechsler, stipendiat Julián Eduardo Valle og universitetsbibliotekar Juliane Marie-Thérèse Tiemann.

Målsetjingar og måloppnåing

FIM har i ei årrekke bidrege positivt til HF-fakultetets overordna målsetjingar med omsyn til forskning. Forskargruppa har ei sterk tverrfagleg orientering og legg vekt på å ha eit internasjonalt nedslagsfelt. Dei vitenskapleg tilsette har gode meritt når det gjeld publikasjonar, også på nivå 2, og deltek aktivt i utvikling av forskingsinfrastruktur.

I det fylgjande gjer me reie for gjennomføringa av dei konkrete forskingsplanane og dei andre elementa som inngår i HFs strategi for forskning, blant anna tverrfagleg forskning og digital humaniora, internasjonal publisering og søknadsverksemd, internasjonale kontaktnett og forskargruppa som ein fagleg og miljøskapande arena på tvers av institutt og institusjonar.

Forsking

FIM definerte tre faglege satsingsområde for perioden 2019–2021:

- **Skriftkultur** (fagleg ansvarleg: prof. Åslaug Ommundsen)
- **Den digitale mellomalderen** (fagleg ansvarleg: prof. Odd Einar Haugen)
- **Teoretiske og tverrfaglege tilnærmingar** til mellomalderen (fagleg ansvarleg: prof. Aidan Conti)

Måla for kvart av desse satsingsområda var følgande:

- Publikasjonar: FIM hadde som mål å heve publiseringa på det høgaste nivået i treårsperioden
- Søknadsverksemd: sende inn søknader om ekstern finansiering til NFR og ERC i løpet av perioden
- Drive forsking på eit høgt nivå, fyller ein støttefunksjon for PhD-stipendiatane, vere aktive med omsyn til å arrangere seminar og gjesteførelesingar, og halde kontakten med internasjonale nettverk

Nedanfor skildrar me det faglege utkomme for kvar av dei tre satsingsområda, og gjev til slutt eit oversyn over verksemda med omsyn til søknader og publikasjonar.

Skriftkultur

Fagleg leiar: professor i mellomalderlatin Åslaug Ommundsen

Dette breidt definerte området er på mange måtar grunnlaget for det langvarige, tverrfaglege samarbeidet mellom latin og norrønt som forskargruppa funderer seg på. Blant dei etablerte tilsette ved UiB som arbeider med skriftkultur i vid forstand, er prof. Aidan Conti (latin), prof. Åslaug Ommundsen (latin), prof. Odd Einar Haugen (norrønt), førsteamanuensis Jens Eike Schnall (norrønt) og forskar Helen Leslie-Jacobsen (norrønt).

Miljøet av stipendiatar og postdoktorar på norrønt har blitt styrka gjennom satsinga på mellomalderklynga, med to stipendiatar som no er i sluttfasen (Zuzana Stankovitsová og Juliane Tiemann), og ein postdoktor (Stefan Drechsler), som kjem i tillegg til stipendiatane Patrick Farrugia og Nina Stensaker. Leslie-Jacobsens TMS-stipend involverer ein stipendiat i norrønt, Julián Eduardo Valle og ein postdoktor i historie, Ole-Albert Rønning Nordby. På latin har det i perioden blitt tilsett ein stipendiat (David Carrillo-Rangel, LLE-stipend) og ein postdoktor (Synnøve Midtbø Myking, NFR-stipend).

Fagmiljøet er stort, med mange involverte, og består av forskarar og stipendiatar med spisskompetanse innanfor sine respektive felt. FIM representerer ein møttestad der ein kan lære av kvarandre, utvide faglege perspektiv og pleie eit fagleg nettverk. Tunge område innanfor gruppa er handskriftsstudium, fragmentforskning, homiletisk litteratur og mellomalderens lovtekstar. Både publiserings- og søknadsaktiviteten har vore høg i perioden 2019–2021 (sjå det samla oversynet i kapitla Søknadsverksemd og Publikasjonar nedanfor).

I søknaden understreka me at forskargruppa innanfor handskrifts- og fragmentstudium har ambisjonar om å vere blant dei fremste forskingsmiljøa internasjonalt. Me er i høg grad til stades på den internasjonale arenaen. Til dømes er både Ommundsen og Myking aktivt med i det nordiske fragmentnettverket og det internasjonale paleografimiljøet (og deltok på førre konferanse i den internasjonale paleografi-komiteen (CIPL) i Firenze i slutten av februar 2020). Den internasjonale mellomalderkongressen i Leeds (IMC) gjekk over på ein digital plattform, og har dei siste to åra hatt

fleire deltakarar frå forskargruppa med. Ironisk nok har korona medført at det i enkelte tilfelle har vore lettare å få med seg føredrag og presentere materiale for eit internasjonalt publikum (som til dømes handskriftsseminaret ved University of London, som i 2020–2021 har vore digitalt). Contis arbeid om prekenlitteratur vil mellom anna bli inkludert i *Oxford Bibliographies in British and Irish Literature*. Conti har også i ei årrekke hatt omfattande internasjonalt samarbeid, no sist med Rémi Gounelle med omsyn til latinske omsetjingar av gresk homiletisk materiale (sjå også under Gjester og gjesteforskarar nedanfor).

Myking fekk i 2020 eit tre-årig NFR mobilitetsstipend ([FLANDRIA](#)) med opphald ved Senter for mellomalderlitteratur (Syd-dansk Universitet i Odense) og Henri Pirenne Institute for Medieval Studies (i Gent). Slik bidreg ho til å styrke dei faglege kontaktane mellom Bergen og Odense, og Gent. Odense er også ein av partane som er med på å utarbeide ein ERC Synergy grant søknad saman med Bergen, Helsinki og Stockholm. Gruppa har allereie hatt tre workshops finansierte ved NOS-HS (2019), og planen er å sende ein søknad inn i 2023.

Schnall har i ei årrekke forska på mat i mellomalderen, (sjå kapitlet Teoretiske og tverrfaglege tilnærmingar nedanfor).

Helen Leslie-Jacobsen har i heile perioden leia TMS-prosjektet *Transformations of Medieval Law: Innovation and Application in Early Modern Norwegian Law Books* (som skal fullførast i mars 2022), som inkluderer både handskriftsstudium og lovresepsjon. Ho vart i 2021 også valt ut til CAS' program for unge forskere (2021–2023) for å forskje på Færøyske mellomalderballadar med prosjektet *Ballads Across Borders: The Faroe Islands in the Norse Story-Telling World* ([BARD](#)).

Leslie-Jacobsen, Valle og Nordby har, til liks med post-doktor Stefan Drechsler, tverrfaglege møtefelt mellom handskriftstudium, lovtekstar og rettskultur, og samarbeider også med nettverket på juridisk fakultet gjennom andre forskargrupper. Drechsler lanserte 25. august 2021 boka *Illuminated Manuscript Production in Medieval Iceland* (sjå under publikasjonar). Både Drechsler og Leslie-Jacobsen er aktivt med i planlegginga av konferanse og utstilling under Lagabøtejubileet i 2024.

Den digitale mellomalderen

Fagleg leiar: professor i norrøn filologi Odd Einar Haugen

I søknaden var det planlagt eit tekstkritisk seminar i 2019, eit digitalt utviklingsprosjekt i 2020 og eit større kodingsprosjekt for runer i 2021. I tillegg var det lagt inn midlar til morfologisk og syntaktisk annotasjon av *Konungs skuggsjá*, og det var sett av midlar til fontutvikling.

Det tekstkritiske seminaret, [Digital Approaches to Transcribing and Analysing Medieval Texts](#), vart avvikla som planlagt 29.–30. august 2019 med sterk internasjonal og lokal deltaking, medan det digitale prosjektet i 2020 måtte omdefineras på grunn av pandemien. Det var planlagt som ein større konferanse, men vart i staden gjennomført som eit digitalt prosjekt, [Editio latissima](#), som innebar at fagmiljøet kunne formidle to større breiddeutgåver – den eine av *Gammalnorsk homiliebok* (62.000 ord), den andre av *Magnus Lagabøtes landslov* (50.000 ord). I desse er teksten formidla på opptil tre nivå, det er tilgang på parallelle faksimilav handskriftene, det er knytt ei parallell omsetjing til teksten, og det er ein fullstendig morfologisk annotasjon av samtlege ord i tekstane. Ein kortere latinsk tekst, *Vita et Passio St. Hallvardi*, er også del av *Editio latissima*. Aktiviteten vart følgt opp av eit internasjonalt kollokvium, [Encoding and Annotating Medieval Sources](#), 3. desember 2020. Dette var eit heildigitalt møte retta særleg mot yngre forskarar.

Arbeidet med annotasjonen av *Konungs skuggsjá* gjekk over alle det tre ára, og vart fullført i samsvar med planen i desember 2021. Dette prosjektet inneber for det første at den morfologiske annotasjonen av hovudhandskriftet AM 243 b a fol, som er på rundt 64.000 ord, er kontrollert av spesialistar. Dernest at det er lagt til ein full syntaktisk, dependens-analytisk annotasjon, tilgjengeleg via PROIEL-prosjektet (under leiing av prof. Dag T.T. Haug, Universitetet i Oslo) og i løpet av 2022 via den opne nettstaden *syntacticus.org* og den lokale INESS-portalen ved UiB. *Konungs skuggsjá* er rekna som det fremste av dei norske mellomalderverka. Den annoterte teksten blir publisert under den opne lisensen CC-BY-SA 4.0.

Målet med runeprojektet var å kode eit utval av 100 norske innskrifter i den yngre futharken. Prosjektet engasjerte ei rekkje studentar for å kode opp innskriftene med full morfologisk annotasjon og i mange tilfelle med heilt nye avteikningar av til dels dårlege fotografi. Korpuset vart publisert i desember 2021 som ein del av *Medieval Nordic Text Archive* og i samarbeid med det europeiske CLARIN-nettverket på nettsida <https://clarino.uib.no/menota-rune/catalogue>. I vårsemesteret 2022 vil korpuset bli korrekturlese og supplert med endå fleire fotografi og avteikningar. Ettersom det er fullt annotert, vil det gå inn i den samla databasen over norske mellomaldertekstar, og det skapar synergi mellom det norrønfilologiske fagmiljøet og det tilsvarande miljøet i nordisk språkvitskap.

Når det gjeld dei norske latinske fragmenta (ca. 5000 fragment ved Riksarkivet i Oslo) ligg dei ute på melod.uib.no, sett opp ved Universitetsbiblioteket i Bergen i 2017 i samband med avslutninga av Ommundsens BFS-prosjekt *Frå handskriftsfragment til bokhistorie*. I 2020 blei søkefunksjonen forbetra slik at det er lettare å få korrekte treff på søk. Denne delen av universitetets forskingsinfrastruktur blir stadig forbetra i samband med at UB oppgraderer programvare og tilbod.

Det ligg i namnet at *Den digitale mellomalderen* var godt eigna til å gjennomførast under den fysiske nedstenginga i 2020 og 2021. Måloppnåinga må seiast å vere høg, og fleire av prosjekta tilbyr ein funksjonalitet som ikkje finst i andre kjende prosjekt. Det gjeld både samankoplingane av dei mange tekststressursane i *Editio latissima* (fleirnivå-transkripsjon, faksimilar, omsetjing, lingvistisk annotasjon) og det gjeld oppbygginga av eit annotert korpus av 100 utvalde norske runeinnskrifter. Her er innskriftene attgjevne både i translitterering til det latinske alfabetet og med sjølve runeteikna, baserte på fonten *UNI Runes*, utvikla av prosjektleiar. For tida er dette den største Unicode-kompatible runefonten nokon stad, og det er heller ingen andre tilgjengelege korpora som kan tilby vising av innskrifter i runeteikn. Korpuset er gjort ope tilgjengeleg under lisensen CC-BY-SA 4.0, og det same kjem til å gjelde *UNI Runes* når denne er ferdig testa i 2022.

I *Den digitale mellomalderen* har det vore lagt vekt på å integrere stipendiatar og studentar; dei førstnemnde som medarrangørar av dei faglege møta, og dei sistnemnde som deltakarar på desse, forutan som aktive bidragsytarar i runeprojektet. Dette er ein integrasjon som forskargruppa ikkje har lykkast like godt med tidlegare.

Teoretiske og tverrfaglege tilnærmingar til mellomalderen

Fagleg leiar: professor i latin Aidan Conti

Satsinga frå HF har gitt forskarar som driv med teoretiske og tverrfaglige tilnærmingar til mellomalderen høve til å utvikle vidare forskingsnettverk og søknader.

I 2021 utarbeidde Jens Eike Schnall eit prosjekt om mellomalderoppskrifter, *Medieval Nordic Recipes in a European Context*, som blei sendt inn under temaet Banebrytende forskning (FRIPRO) ved Norges forskingsråd. Trass i ein poengsum på seks i kvart kriterium fekk søknaden avslag. Initiativet

førte likevel til fagleg nettverksbygging bl.a. ved deltaking i konferansen *The Culinary Recipe from the XIIIth to the XVIIth centuries – Europe, Islam, Far East*. I tillegg var Schnall PI i det tverrfaglege prosjektet *Global Diets of the Past* saman med Jutta Dierkes (MED) og Gitte Hansen (UM). Det blei tildelt såkornsmidlar til samarbeidsprosjekt innanfor “Globale samfunnsutfordringer”, og arrangert ein workshop 22.–23. oktober 2021. Dessutan arrangerer Schnall, Ingvil Brügger Budal (HVL) og Helen Leslie-Jacobsen, med mat som tema, den 4. internasjonale konferansen for the International Arthurian Society, Nordic Branch (*Food and Feast in the Arthurian World*) 4.–6. mai 2022.

Vidare har Schnall saman med Drechsler, Leslie-Jacobsen og Sören Koch (JUR) søkt og fått midlar frå UiBs såkornsmidler (Hum-strat), for å arrangere ein tverrfagleg og internasjonal workshop med tittelen *Recycling Medieval Law*. Workshopen ble arrangert 1.–2. desember 2021.

Aidan Conti har utvikla forskning innanfor resepsjonsstudium som kjem til uttrykk i to nyare publikasjonar om mellomalderen i postpunk musikk. Han har også bidrege til å løfte forskargruppa i retning kjønnsstudium og “queer theory”, noko som ikkje minst er knytt opp mot PhD-prosjektet til David Carrillo-Rangel om den heilage Birgitta. Forskargruppa arrangerte hausten 2019 seminaret *Queer Theory and Textual Studies* med Roberta Magnani, som kombinerer “queer theory” og handskriftsstudium. Dette fokuset blei vidareført i workshopen hausten 2021 (*New Directions in Material Philology*) arrangert av Carrillo-Rangel. Workshopen heldt til bibliotekets DH-lab med deltaking også via Zoom. Ut frå workshopen ble flere uformelle arrangementer og besøk avtalt mellom deltakarar frå ulike institusjonar.

Eit eksperimentelt tverrfagleg samarbeid blei i 2018 innleia mellom Conti, Ommundsen, Bodil Holst (professor i fysikk, UiB) og Øystein Ariansen Haaland (professor i medisinsk statistikk, UiB). Prosjektet innebar ei analyse av kolofonar i mellomalderhandskrifter med omsyn til førekomsten av kvinnelege skrivarar. Resultatet, “not as well as I ought”: How Many Medieval Manuscripts were Copied by Female Scribes? A Bibliometric Analysis Based on Colophons” er no til vurdering i tidsskriftet *Humanities and Social Science Communications*. Conti har også kapitlet “The Literate Memory of Hugelburc of Heidenheim” godkjent til publikasjonen *Feminist Approaches to Early Medieval English Studies* (forventa i 2022).

Gjennom opphaldet til postdoktor Ben Allport har forskargruppa også blitt presentert for det veksande feltet nettverksanalyse, “social network analysis,” som i aukande grad blir teke i bruk både med omsyn til tekstar og handskrifter.

Søknadsaktivitetar

Det har blitt arbeidd med fleire søknader i perioden, inkludert NFR og ERC, og fleire søknader er under utarbeiding eller revisjon. Medlemmer av forskargruppa har også vore med på ei rekke andre søknader.

2019

- Ommundsen og Adinel Dinca ved Cluj-Napoca i Romania søkte i desember 2019 om EEA/Norway Grant, under The Norway Grant Call for proposals 2019 - Collaborative Research Projects (under EØS-paraplyen) med prosjektet “FRAGments of MEDieval Books at the Periphery of Medieval Latinity (FRAMED): Comparative Research into Cultural Heritage and Digital Resource Development in Romania and Norway” (ikkje tildeling).
- Ommundsen, Conti, Haugen og Drechsler søkte i 2019 om EEA mobility grant med Lucie Dolezalova ved Karlsuniversitetet i Praha. Bergens del av stipendet var på 16 000 euro.

Mobilitetane (4 lærarar, 12 studentar/stipendiatar frå kvart land) skulle gjennomførast i midten av mars og i september 2020 (tildeling, men måtte avlysast på grunn av covid 19).

- Schnall og Ilka Wunderlich søkte to EEA mobility grants med Marie Novotná og andre kollegaar i nordisk frå Karlsuniversitetet i Praha (tildeling). Mobilitetane måtte setjast på vent pga pandemien og vert gjennomført i 2022.
- Schnall og Jan Kozák søkte Seed Grant frå Peder Sather saman med Jonas Wellendorf, UC Berkeley, for samarbeidet: “Mythology as a Branch of Learning in Medieval Scandinavia” (tildeling)
- Alexander Wilson (postdoktor ved Universitetet i Tübingen) søkte MSCA med Schnall som host (tildeling, men fekk anna stilling)

2020

- Conti og Ommundsen deltok i 2020 på søknad til Kunnskapsdepartementet og DIKU, program for Økt arbeidsrelevans (Aktiv kulturarv – koordinert av John-Wilhelm Flattun) (ikkje tildeling)
- Myking søkte i 2020 eit tre-årig NFR-mobilitetsstipend med opphald ved Senter for mellomalderlitteratur (Syd-dansk Universitet i Odense) og Henri Pirenne Institute for Medieval Studies (i Gent) (tildeling)
- Leslie-Jacobsen søkte om CAS fellowship – blei plukka ut som ung CAS-fellow 2021-22.
- Wolfgang Hottner (postdoktor ved FU Berlin) søkte MSCA (avslag) og Humboldt med Schnall som host (tildeling, men blei tilsett ved UiB i anna stilling).

2021

- Leslie-Jacobsen sende inn NFR søknad “Ballads Across Border: The Faroe Islands in the Norse Story-Telling World.” God omtale, men ikkje tildeling.
- Leslie-Jacobsen sende inn søknad om ERC Consolidator grant for “The Story World of the Medieval Faroe Islands.” Søknaden fekk god omtale, men ikkje tildeling.
- Ommundsen arbeider med søknad om Synergy-grant med det nordiske fragmentnettverket. Nettverket har hatt møte i Helsinki, Stockholm (digitalt) og Odense (hybrid). Søknaden skal sendast i 2023.
- Schnall sende inn søknad til NFR om mellomalderoppskrifter, *Medieval Nordic Recipes in a European Context*, under temaet Banebrytende forskning (FRIPRO) (ikkje tildeling)

Publikasjonar

Forskargruppa har halde oppe ein høg produksjon av publikasjonar på både nivå 1 og 2 (sjå publikasjonsliste nedst i rapporten), og dei oppførte publikasjonane illustrerer både breidda i aktiviteten og det internasjonale nedslagsfeltet. Av dei 33 poenggjevande publikasjonane i lista er 20 utgjevne i tidsskrift eller på forlag utanfor Norden. Heile 15 av dei 33 publikasjonane er artiklar, bokkapittel eller bøker på nivå 2.

I søknaden sette me oss som mål å auke publiseringsaktiviteten, særleg på nivå 2. Dei gode resultatane i åra 2019–2021 er ein følge av eit sterkt forskingsmiljø, men me vil også understreke at grunna forseinkinga i publiseringsprosessen er ein stor del av resultatane av arbeidet 2019–2021 ikkje publiserte enno. Dei fleste av forskargruppemedlemmene har publikasjonar til peer review eller under trykking. Med atterhald om at ein må vurdere publisering over lengre tid enn ein treårsperiode, er vår vurdering uansett at omfanget av fagfelleurdert og internasjonal publisering er eit resultat som forskargruppa kan målast på og kjem godt ut av.

Gjennomføring av aktiviteter

Sidan opprettinga i 2013 har fokuset i gruppa vore fagleg møteverksemd, som gjennom åra har hatt god deltaking også av studentar. Denne aktiviteten har halde fram i rapporteringsperioden, rett nok redusert på grunn av pandemien. Utover dette har vi satsa på å engasjere studentar i aktivitetane, ikkje berre som deltakarar på faglege møte, der dei ofte finn det krevjande å ta ordet.

Runeprosjektet det siste året har for oss vore eit gledeleg, men også noko uventa resultat av det potensialet som ligg i studentane i mellomalderfaga. Vi har også lagt vekt på å bruke stipendiatane aktivt som medarrangørar i konferansane, ordinære og digitale, ikkje berre som assistentar.

Aktivitetane for 2019 blei gjennomførte som planlagt. I åra 2020 og 2021 har aktivitetane blitt noko påverka av pandemien, men forskargruppa har som andre gjort seg nytte av digitale hjelpemiddel. Det er lagt vekt på at arrangement finansierte av forskingsmidlane skulle vere opne for alle interesserte medlemmer. Samstundes har me lagt vekt på, sidan me representerer forskjellige fagmiljø, at me skulle finne ein god balanse i høve til fordelinga av midlar.

Konferansar, seminar og kurs:

Me har organisert fleire omfattande seminar med brei internasjonal deltaking, og fleire mindre seminar og kurs i støtteperioden. FIM har kvart år støtta opp om Mellomalderveka med kalligrafikurs (ved Bas Vlam) og andre arrangement. Før nedstenging (2019) var medlemmane også med på stand på Forskingstorget under Forskingsdagane (tema: "miljø") i samarbeid med andre miljø ved UiB, NIKU og Bymuseet i Bergen (koordinert av Middelalderklyngen).

2019

8.–10. april: "Old Norse Postgraduate Symposium", med 60 deltakarar frå Norden og Europa (25.974 NOK)

9.–10. mai: Workshop: "Conceptual Metaphors and Body Symbolism," med innlegg ved deltakarar frå Oxford, Praha, Bergen og Yale (32.716 NOK)

29.–30. august: Seminar: "Digital Approaches to Transcribing and Analysing Medieval Texts," med innlegg frå deltakarar frå Bergen, Reykjavík, Helsinki, Leeds, Amsterdam, Köln, Venezia (30.000 NOK)

29.–30. oktober: "Network for Early Career Researchers in Old Norse (NECRON) workshop," 29.–30. oktober med 30 deltakarar frå ulike land (46.459 NOK)

26. november: Reading workshop: "Queer Theory and Textual Studies," med Roberta Magnani (Swansea University)

11.–12. november: Workshop: "Mythology as a Branch of Learning in Medieval Scandinavia," i samarbeid med UC Berkeley, finansiert av the Peder Sather Centre

2020

Dei planlagde konferansane (som "Old Norse Postgraduate Symposium") måtte avlysast på grunn av korona. Midlane for 2020 avsette til seminarverksemd blei omdisponerte på grunn av pandemien.

8. oktober: FIM arrangerte kalligrafikurs med Bas Vlam i samband med Mellomalderveka

3. desember: Eit internasjonalt kollokvium, "Encoding and annotating medieval sources", vart halde som eit reint digitalt arrangement. Det hadde innlegg av deltakarar frå Bergen, Oslo, Reykjavík, Basel, Padova, Verona, Torino og Cluj-Napoca. Det var ingen direkte kostnader med dette kollokviet.

2021

Også i 2021 måtte planlagde konferansar avlyst på grunn av korona eller andre utfordringar (m.a. "Old Norse Postgraduate Symposium" og eit planlagt seminar om kristen og muslimsk handskriftskultur i samarbeid med Eirik Hovden (IF) og Anne Bang (AHKR), som me kjem til å komme tilbake til). Ein internasjonal workshop i stemmatologi skulle ha vore halden i september 2021, men er utsett til 30. juni – 1. juli 2022. Programmet for konferansen er allereie publisert: [Studia Stemmatologica IX](#). Workshopen, som blir arrangert av Aidan Conti, Odd Einar Haugen og Marina Buzzoni (Ca' Foscari-universitetet i Venezia) kjem til å ha 16 foredragshaldarar frå ti ulike land.

9. september: internasjonal konferanse "*Jónsbók and the Monarchical Project for Iceland*," organisert av Julián Valle i ramme av TMS-prosjektet til Leslie-Jacobsen.

26. oktober: FIM arrangerte kalligrafikurs med Bas Vlam i samband med Mellomalderveka

17. november: FIM bidrog med reisestøtte til eit seminar med Peter Stokes: "Artificial Palaeography" arrangert ved Digilab ved UiB av Juliane Tiemann og Nick Pouls. (Seminaret måtte likevel på kort varsel gjerast digitalt grunna korona).

30. november: "New Directions on Material Philology" med Kathryn Rudy (University of St. Andrews) Roberta Magnani (Swansea University) and Amaranta Saguar García (Universidad Complutense de Madrid), organisert av David Carrillo-Rangel

1.–2. desember: Internasjonal og tverrfaglig workshop "Recycling Medieval Law," organisert av Jens Eike Schnall, Stefan Drechsler, Helen F. Leslie-Jacobsen, Sören Koch og Bragen Thunestvedt Hatløy.

Føredrag og gjesteførelingar i regi av forskargruppa

2019

27. februar: Michael Gullick (independent scholar, England): Identifying Individual scribes

6. mars: Ugnius Mikučionis: Why did Sigurd kill Fafnir, or the Hero and his Values

21. mars: Astrid Marner (Københavns Universitet): Hvornår brugte islændingene latin? Og hvor dygtige var de?

25. mars: Jonas Wellendorf (UC Berkeley): Ethnogenesis and stranger-kings in Old Scandinavian Literature

15. oktober: Julián Eduardo Valle: "With the advice of the best men": *Jónsbók* and the Development of a Unified Juridical Space in Medieval Norway and Iceland

16. oktober: Adinel Dincă, Julian Damian og Paula Cotoi (Babes-Bolyai University Cluj-Napoca): Manuscript Fragments from Romanian Collections

22. oktober: Rebeca Franco Valle (AHKR) The Development of Art Styles and Technology During The Late Viking Age. An Interdisciplinary Approach to the Process of Artistic Change

13. november: Stefan Drechsler: Law Manuscripts of Western Scandinavia: European Influences and Domestic Use

19. november: Ben Allport: Communication and Community in Medieval Norway: Network Analytical Approaches to Medieval Norwegian Sources

9. desember: Haraldur Bernharðsson (Íslands Universitet): Eldre norrøne tekstar í normaliseret ortografi: nokre utfordringar

2020

24. februar: Klazina Staat (Universitetet i Gent): Books, Travels, and Liturgies: Strategies of Compilation, Ritual Commemoration, and the Use of History in the Itinerarium Egeriae and Codex 326(1076), Stiftsbibliothek Einsiedeln

2. mars: Inka Moilanen (Stockholms universitet): Preaching, Communication, and Communities: The Sermon Manuscripts of 11th and 12th-Century England

10. november: Magda Králová (Karlsuniversitetet, Praha): Interactions between Classical and Northern Antiquity in European Culture (1756–ca. 1820)

17. november: Odd Einar Haugen: Editio latissima: Tre digitale breiddeutgåver

24. november: Embla Aae (AHKR): Pious Provision in the Medieval Norwegian Catholic Orthodoxy. Practice and Implications for Literate and Social Processes

2021

20. august: Jan A. Kozák (Karlsuniversitetet, Praha): From Old Norse Myths to Conspiracy Theories

22. november: Elise Kleivane (Universitetet i Oslo): Bokstavinskifter i mellomalderen

29. november 2021: Nora Grundtner (IFK Kunstuniversität Linz in Wien, Østerrike): Hairy Body - Rough Skin

Gjester og gjesteforskarar

Forskargruppa har blitt gjesta av fleire forskarar på korte eller lenger opphald. Nokre har fått støtte til opphald frå forskargruppa sine midlar, andre har vore sjølvfinansierte og berre fått støtte til å skaffe kontorplass ved instituttet under opphaldet. Blant dei inviterte gjestene er:

Michael Gullick (februar 2019) er ein engelsk autoritet innanfor paleografi og handskriftstudium, og er ein sentral kollega som også var tilsett på prosjektet “Frå handskriftsfragment til bokhistorie”. Han møtte fleire av stipendiatane, og vurdere attergjevingar av handskriftsmaterialet til fleire av dei under opphaldet.

Adinel Dincă, Julian Damian og Paula Cotoi (Babes-Bolyai University Cluj-Napoca) besøkte Bergen i september 2019. Føremålet var å utarbeide ein plan for søknad til The Norway Grant Call for proposals 2019. Romania har ein liknande situasjon som Noreg når det gjeld dei latinske mellomalderhandskriftene – dei er stort sett fragmentarisk bevarte som gjenbrukt pergament. Gruppa frå Cluj-Napoca hadde fleire møte i Bergen, deltok i undervisinga, og presenterte forskinga si i forskargruppa. Søknaden blei sendt same år (men fekk diverre ikkje tilslag).

Ben Allport var gjesteforskar ved LLE i 2019-2021 (med Schnall som host). Hans prosjekt (*Communication and Community in Medieval Norway*) blei finansiert av det engelske Leverhulme Trust.

Haraldur Bernharðsson (Íslands Universitet) hadde rettleiingsseminar for stipendiatane Patrick Farrugia og Nina Stensaker, og presenterte forskinga si for forskargruppa

Inka Moilanen var i Bergen i ein periode i februar 2020. Ho var tidlegare tilsett ved Senter for mellomalderstudium.

Klazina Staat (post-doktor ved Universitetet i Ghent) hadde UiB som arbeidsplass i to veker i mars 2020. Ho hadde særleg fagleg overlappingar med Nick Pouls, men hadde også samtalar med Aidan Conti og Åslaug Ommundsen, og presenterte materialet sitt for forskargruppa.

Magda Kralová (Karlsuniversitetet, Praha) var i Bergen november 2020 for å arbeide med prosjektet sitt om dynamikken mellom det klassiske og det norrøne, og etablere kontaktar blant forskarar i Bergen.

Jan A. Kozak (Karlsuniversitetet, Praha) var MSCA postdoktor ved LLE 2018–2020 (host: Schnall). Han kom igjen til Bergen i august og presenterte utkommet av Marie Curie-prosjektet sitt for forskargruppa.

Rémi Gounelle (professor of history of early Christianity at the Faculté de théologie protestante de Strasbourg) hadde gjesteforskaropphald i Bergen 18.-29. oktober og 15.-27. november. Føremålet med besøket var å arbeide med Aidan Conti på ei utgåve av latinske omsetjingar av gresk homiletisk materiale av Eusebius av Alexandria. Under Gounelles opphald fullførte dei tretti sider med kommentarar, samanlikna handskriftsmaterialet, utarbeidde ei førebels omsetjing frå latin til engelsk og førebudde ei utgåve av tre greske versjonar av same tekst. Arbeidet vil ligge føre i ei bok med tittelen: *The Descent of Christ into Hell in Byzantine and Medieval Literature. Western Rewritings of Sermons XV and XVII of Pseudo-Eusebius of Alexandria and Their Greek Sources* by Aidan Conti, Rémi Gounelle and Zbigniew Izydorzyc. Boka er tatt inn av Brepols som del av serien Instrumenta Patristica et Mediaevalia (IPM)

Nora Grundtner (Junior Fellow ved IFK Internationales Forschungszentrum Kulturwissenschaften, Kunstuniversität Linz in Wien, Østerrike) har vore gjest ved LLE frå september til desember 2021 med eit stipendium frå IFK (host: Schnall). Ho har eit ph.d.-prosjekt innan tysk mellomalderfilologi (*Tierische Häute – menschliche Träger. Mensch-Tier-Analogien über die materielle Sachkultur in der mittelhochdeutschen Literatur*). Føremålet med besøket var internasjonal nettverksbygging og arbeid med avhandlinga.

Vegen framover

Grunnlaget for samarbeidet i FIM har i hovudsak vore den tverrfaglege tilnærminga til dei to filologiske greinene norrønt og latin, med ulike perspektiv og tilnærmingar, og ulike prosjekt innanfor digitala humaniora. Fleire av prosjekta i regi av FIM har ført saman fleire deltakarar i til dels nye samanhengar, også internasjonalt. FIM vil under noverande leiar ha ei like open tilnærming til ulike perspektiv og fagleg utvikling innan forskinga som tidlegare.

Forskargrupper er dynamiske og i stadig endring. Me ser at Forskargruppe i mellomalderfilologi framleis kan spele ei positiv rolle med omsyn til å halde eit stort og spreidd miljø i kontakt med einannan, og bidra til at yngre og eldre forskarar held seg orienterte om kvarandre sitt arbeid, og samstundes har ein stad for nettverksbygging, også med omsyn til gjester.

Å ha midlar til rådighet har hatt stor innverknad på aktivitetsnivået, særleg med omsyn til gjesteførelingar, seminar og konferanseverksemd, og også utviklinga av digitale forskingsressursar. Utfordringane med korona-pandemien som råka i mars 2020 blei takla med omdisponering av midlane til aktivitetar det var mogleg å gjennomføre. Innsatsen i dei åra me har bak oss er vanskelege å måle objektivt på grunn av den totale unntakstilstanden me alle har vore i. Likevel har forskargruppa gjort seg god nytte av midlane me fekk tildelte frå forskingssatsinga, og har på ulike vis bidrege til å styrke forskinga ved HF-fakultetet gjennom desse tre åra.

[Det økonomisk oversynet frå økonomiavdelinga ved fakultetet kan ettersendast ved behov.]

Publikasjonsliste

Publikasjonar ved ei kjernegruppe av medlemmer i Forskargruppe for mellomalderfilologi tilsette ved UiB (LLE) for perioden 2019-2021 (* er rekna som poenggjevande publikasjonar):

- *Conti, Aidan. 2019. "Creating Absence: The Representation of Writing in Early Histories of the North," in *Moving Words in the Nordic Middle Ages: Tracing Literacies, texts, and Verbal Communities*, red. Else Mundal og Amy Mulligan (Brepols 2019), s. 61–80 **(Nivå 2)**
- Conti, Aidan. 2019. [Review of] Paolo Chiesa, *Venticinque lezioni di filologia mediolatina* (Firenze: SISMEL Edizioni del Galluzzo, 2016). *Speculum* 92.4 (April 2019): 512–514
- *Conti, Aidan. 2020. "A typology of variant and error," i *Handbook of Stemmatalogy: History, Methodology, Digital Approaches*, ed. Philipp Roelli (Walter de Gruyter 2020), s. 242–253 **(Nivå 2)**
- Conti, Aidan. 2020. "Editions: Introductory remarks," i *Handbook of Stemmatalogy: History, Methodology, Digital Approaches*, ed. Philipp Roelli (Walter de Gruyter 2020), s. 357–358
- *Conti, Aidan. 2021. "Drawing Closer: Liminal Medievalism in the Post-punk Gothic" i *Aesthetic apprehensions : Silences and absences in false familiarities*, red. Jena Habegger-Conti og Lene M. Johannessen (Lanham, MD: Lexington Books 2021), s. 1–15 **(Nivå 1)**
- Conti, Aidan. 2021. "Dark Entries: medievalism in the post-punk gothic" in *Middle Ages without Borders: A conversation on medievalism*. Edited by Tommaso Carpegna Falconieri, Pierre Savy and Lila Yawn (Publications de l'Ecole Francaise de Rome), 3 s.
- Conti, Aidan. 2021. [Review of] Diane Watt, *Women, Writing and Religion in England and Beyond, 650–1100* (London: Bloomsbury Academic, 2020), *Journal of Medieval Religious Cultures* 47.1 (2021): 103–105
- *Conti, Aidan, Stephen Pelle og Winfried Rudolf. 2020. "New Manuscript Witnesses to the Homiliary of Angers, I The Anonymous Old English Homily: Sources, Compositions and Variation, red. Winfried Rudolf og Susan Irvine (Brill), s. 137–163 **(Nivå 2)**
- *Drechsler, Stefan Andreas. 2020. "Marginalia in Medieval Western Scandinavian Law Manuscripts," *Das Mittelalter: Perspektiven mediävistischer Forschung* vol. 25, s. 180–195 **(Nivå 1)**
- *Drechsler, Stefan. 2021. *Illuminated Manuscript Production in Medieval Iceland: Literary and Artistic Activities of the Monastery at Helgafell in the Fourteenth Century* (Manuscripta Publications in Manuscript Research (MSSP)) (Brepols) **(Nivå 2)**
- *Drechsler, Stefan. 2021. Law Manuscripts from Fifteenth-Century Iceland. *Gripla* 2021 ;Volum 32. s. 165–198 **(Nivå 1)**
- *Drechsler, Stefan. 2021, "Production and Content of the Fourteenth-Century Norwegian Law Manuscript Lundarbók," i *Law | Book | Culture in the Middle Ages* (Brill Academic Publishers), s. 17–50 **(Nivå 2)**

- *Drechsler, Stefan. 2021. "Jón Halldórsson and Law Manuscripts of Western Iceland c. 1320–40," i *Dominican Resonances in Medieval Iceland: The Legacy of Bishop Jón Halldórsson of Skálholt* (Brill Academic Publishers), s. 125–150 **(Nivå 2)**
- *Drechsler, Stefan. 2021. "Appendix 4 Contents of AM 671 4^o," i *Dominican Resonances in Medieval Iceland: The Legacy of Bishop Jón Halldórsson of Skálholt* (Brill Academic Publishers), s. 317–330 **(Nivå 2)**
- Drechsler, Stefan Andreas, Djuve, Heidi Synnøve, Larrea, Beñat Elotza og Gülen, Deniz Cem, eds. 2019. *The North as Home. Proceedings from the Nordic Research Network 2017* (London: Norvik Press)
- *Haugen, Odd Einar. 2019. "Normalisering av vest- og østnordiske middelaldertekster." i *A Copenhagen Miscellany: Studies in East Norse Philology*, red. Simon Skovgaard Boeck og Seán D. Vrieland (København – Odense: Syddansk universitetsforlag), ss. 161–181 **(Nivå 1)**
- *Haugen, Odd Einar. 2019. "The Critical Edition in Old Norse Philology: Its Demise and Redefinition." *Storie e linguaggi: Rivista di studi umanistici* 5/1 (2019): 93–109 **(Nivå 1)**
- Haugen, Odd Einar, red. 2019. *The Menota Handbook: Guidelines for the electronic encoding of Medieval Nordic primary sources*. Version 3.0. 16 chapters, 9 appendices, 1 tutorial. Bergen: Medieval Nordic Text Archive. – https://www.menota.org/HB3_index.xml
- *Haugen, Odd Einar. 2020. "Beyond the Edition: On the Linguistic Annotation of Vernacular Texts," (Ars Edendi Lecture Series, vol. 5), s. 67–88 **(Nivå 1)**
- *Haugen, Odd Einar. 2020. "Einleitung zu Band 1 und 2," i *Handbuch der norrönen Philologie*. Bd. 1 (Novus forlag), s. 11–36 **(Nivå 1)**
- *Haugen, Odd Einar. 2020. "Textkritik und Textphilologie," i *Handbuch der norrönen Philologie*. Bd. 1 (Novus forlag), s. 93–154 **(Nivå 1)**
- Haugen, Odd Einar. 2020. "The Genealogical method: Introductory remarks," i *Handbook of Stemmatology: History, Methodology, Digital Approaches*, red. Philipp Roelli (Walter de Gruyter), s. 57–59
- *Haugen, Odd Einar. 2020. "Types of editions," i *Handbook of Stemmatology: History, Methodology, Digital Approaches*, ed. Philipp Roelli (Walter de Gruyter), s. 359–380 **(Nivå 2)**
- Haugen, Odd Einar, red. 2020 og 2021: *Handbuch der norrönen Philologie* Bd. 1 und 2 (Novus forlag) <http://omp.novus.no/index.php/novus/catalog/series/handbuch>
- *Haugen, Odd Einar. 2021. "Paläographie," i *Handbuch der norrönen Philologie*. Bd. 2 (Novus forlag), s. 89–150 **(Nivå 1)**
- *Haugen, Odd Einar. 2021. "Stavkyrkjepreika i gammalnorsk homilieboek." i *A Lifetime Dedicated to Norwegian Language and Literature*, red. Fartein T. Øverland mfl. (Presa Universitară Clujeană), s. 130–139 **(Nivå 1)**
- *Haugen, Odd Einar og Jonna Louis-Jensen. 2021. "Udgivelse af norrøn litteratur 1936–2015," i *Dansk Editions historie* (4 bd.), red. Johnny Kondrup, Britta Olrik Frederiksen og Christian Troelsgård (Museum Tusulanums Forlag 2021), s. 313–485 **(Nivå 1)**
- *Leslie-Jacobsen, Helen. 2019. "Qrvar-Oddr's Ævikviða and the Genesis of Qrvar-Odds saga: A Poem on the Move," i *Moving Words in the Nordic Middle Ages: Tracing Literacies, Texts, and Verbal Communities* (Brepols), s. 279–296 **(Nivå 2)**

- *Leslie-Jacobsen, Helen. 2020-21. "Translation and the Fracturing of the Law: The Motivation Behind the Norwegian Law of 1604," *RMN Newsletter* 15-16 (2020-2021): 57–65 **(Nivå 1)**
- *Myking, Synnøve Midtbø. 2019. "Alle vegar fører til Nidaros: om eit fransk handskriftfragment og dansk-norske kontinentale nettverk," *Collegium Medievale* vol. 32, s. 39–57 **(Nivå 1)**
- *Myking, Synnøve Midtbø. 2021. "De andre findes (vden tuiill) paa Herness heller Gilleskaall" – Mellomalderbøker i Nordland i etterreformatorisk tid, *Collegium Medievale* vol. 34, s. 229–271 **(Nivå 1)**
- *Myking, Synnøve Midtbø. 2021. "Les livres français dans la Norvège médiévale : connexions culturelles, religieuses et sociales." *Pecia: Le livre et l'écrit* vol. 23, s. 163–213 **(Nivå 1)**
- *Ommundsen, Åslaug. 2019. "Tracing Scribal Centres in Medieval Norway," in *Moving Words in the Nordic Middle Ages: Tracing Literacies, Texts, and Verbal Communities*, red. Else Mundal and Amy Mulligan. Turnhout: Brepols. ss. 81–112 **(Nivå 2)**
- Ommundsen, Åslaug. 2019. [Review of] Egil Kraggerud *Theodoricus. De antiquitate regum Norwagiensium, On the Old Norwegian Kings, edited with translation and commentary* (Oslo: Novus forlag, 2018). *Klassisk forum* 2019, s. 114–121
- *Ommundsen, Åslaug. 2020. "A New Manuscript Source for the Legend of Saint Clement in Denmark," *The Journal of Medieval Latin* 30 (2020), s. 227–256. **(Nivå 2)**
- Ommundsen, Åslaug. 2021. "Latin Memory Aids in GKS 1812 4to," i *A World in Fragments. Studies on the Encyclopedic Manuscript GKS 1812 4to*, ed. Gunnar Harðarson, med Christian Etheridge, Guðrun Nordal og Svanhildur Óskarsdóttir (Reykjavík: Stofnun Árna Magnússonar, 2021), s. 131–154
- *Ommundsen, Åslaug. 2021. "Ei dronning verdig. Feiringa av den heilage Sunniva ved bispesetet i Bergen," i *St. Sunniva – irsk dronning, norsk vernehelgen/Irish Queen, Norwegian Patron Saint*, red. Alf Tore Hommedal, Åslaug Ommundsen og Alexander O'Hara (Alvheim og Eide akademisk forlag 2021), s. 116–135 **(Nivå 1)**
- *Ommundsen, Åslaug og Alexander O'Hara. 2021. "Legenda" i *St. Sunniva – irsk dronning, norsk vernehelgen/Irish Queen, Norwegian Patron Saint*, red. Alf Tore Hommedal, Åslaug Ommundsen og Alexander O'Hara (Alvheim og Eide akademisk forlag 2021), s. 18–29 **(Nivå 1)**
- *Ommundsen, Åslaug, Alf Tore Hommedal og Alexander O'Hara. 2021. "St. Sunniva – vår vernehelgen /St Sunniva – our patron saint" i *St. Sunniva – irsk dronning, norsk vernehelgen/Irish Queen, Norwegian Patron Saint*, red. Alf Tore Hommedal, Åslaug Ommundsen og Alexander O'Hara (Alvheim og Eide akademisk forlag 2021), s. 32–49 **(Nivå 1)**
- *Rangel, David Carrillo; Jornet-Benito, Nuria; Gari, Blanca. 2020. "The Devotional Book in Context and Use: Catalan Poor Clares and English Birgittines: Spaces, Performance, and Memory," i *Religious Practices and Everyday Life in the Long Fifteenth Century (1350–1570) Interpreting Changes and Changes of Interpretation*. (Brepols) **(Nivå 2)**
- *Schnall, Jens Eike. 2020. "Halls Haunted by the Past: Old Germanic Heritage and "Völkisch" Architecture in the German Empire," *Quaestiones Medii Aevi Novae* vol. 24, s. 97–109 **(Nivå 1)**

- Schnall, Jens Eike. 2021. [Review of] Vera Johanterwage, *Buddha in Bergen: Die altnordische "Barlaams ok Josaphats saga."* (Skandinavistische Arbeiten 25.) Heidelberg: Universitätsverlag Winter, 2019, *Speculum* vol. 96, s. 230–232
- *Schnall, Jens Eike. 2021. "Visions of the Nation and Feelings of Loss in the Works of Steen Steensen Blicher," i *Nineteenth-Century Nationalisms and Emotions in the Baltic Sea Region: The Production of Loss* (Brill Academic Publishers), s. 50–79 **(Nivå 2)**
- Schnall, Jens Eike, Sabine Heidi Walther, Regina Jucknies og Judith Meurer-Bongardt (utg.). 2021. *Res, Artes et Religio: Essays in Honour of Rudolf Simek* (Leeds: Kismet Press)
- *Stankovitsová, Zuzana. 2020. "Following up on Female fylgjur: A Re-Examination of the Concept of Female fylgjur in Old Icelandic Literature", i *Paranormal Encounters in Iceland 1150-1400*. (Walter de Gruyter), s. 245–262 **(Nivå 2)**
- Stankovitsová, Zuzana. 2021. "'Tasteless Additions': Post-Medieval Textual Variation in *Króka-Refs saga* as Audience Reception," i *Unwanted by Literature and Scholarship: On the Fringes of Saga Literature*, utg. Daniela Hahn og Andreas Schmidt (Herbert Utz Verlag, München), s. 180–205
- Tiemann, Juliane, Embla Aae og Nick Pouls. 2021. "Reduce, Reuse, Recycle. Das Schicksal der Handschrift Bergen, UB, MS 1550.5," i *Maniculae. Beiträge zur Überlieferungsforschung mittelalterlicher Texte 2*, s. 1–5